

नहूम ग्रंथ

लेखक : नहूम संदेष्टा

काळ : स्थिस्त पूर्व 663 ते 612

नहूम हा ग्रंथ एक गंभीर आणि प्रभावी संदेश देणारा आहे. त्यात निनवे या महानगरावर येणाऱ्या देवाच्या न्यायाचा आणि इस्माएलसाठी मिळणाऱ्या मुक्तीचा साक्षात्कार आहे. नहूम हा एल्कोशचा संदेष्टा होता. त्याने अश्शूर साम्राज्याच्या अत्याचारांविरुद्ध देवाचे वचन जाहीर केले. ज्या निनवे शहराने एकेकाळी योना संदेष्ट्याच्या काळात पश्चात्ताप करून देवाची कृपा अनुभवली होती, तेच शहर पुन्हा गर्व, हिंसा आणि अत्याचारात बुडाले. म्हणून देवाने या वेळी त्यावर आपला न्याय उत्तरवला. नहूमचा संदेश असा आहे की देव मंदक्रोधी आहे, पण तो पापाकडे कायम दुर्लक्ष करीत नाही. त्याचा क्रोध पवित्र आहे आणि त्याचा न्याय योग्य आहे.

निनवेचे सामर्थ्य जगाला भयभीत करणारे होते. त्यांची शहरे, किल्ले आणि सैन्य अभेद्य वाटत होते. परंतु देवाच्या न्यायासमोर कोण टिकू शकतो? देवाने समुद्र आणि पर्वत हलवणाऱ्या आपल्या सामर्थ्याने निनवेला हादरवले. ज्यावर त्यांनी गर्व केला, तेच त्यांचे पतनाचे कारण ठरले. नहूम वर्णन करतो की देवाने निनवेला पाण्याच्या महापुराने आणि अग्निजवाळांनी ग्रासले. लोक भयभीत झाले, राजवाडे पडले, आणि त्यांचे अभेद्य किल्ले राख झाले. जे एकेकाळी सिंहासारखे गर्जत होते, ते आता शांततेने नष्ट झाले. देवाने जाहीर केले की त्यांचे नाव आणि स्मृतीही पृथ्वीवरून नाहीशा होतील. हे दृश्य केवळ एका राष्ट्राचा नाश नव्हे, तर गर्व आणि क्रौर्याच्या अंताचे प्रतीक आहे. निनवेचा नाश अचानक झाला. ते शहर लुटारूनी वेढले, सोने-चांदी लुटले, आणि जे कधीच पडणार नाही असे वाटले ते शहर धुळीस मिळाले. नहूमचे वर्णन अगदी जिवंत आहे – रथांचे घडघडाट, तलवारींची चमक, आणि घोडेस्वारांचा हाहाकार. निनवे एक रक्तपाती शहर होते. कपट. हिंसा आणि पापाने भरलेले.

देवाने त्या दुष्टतेचा न्याय केला. नहूम सांगतो की देवाने त्या शहराच्या लाजेला जगासमोर उघड केले, ज्याने इतर राष्ट्रांवर अत्याचार केले होते. जे सर्व राष्ट्र भयाने निनवेपासून दूर पळत होते, त्यांनी आता तिच्या विनाशावर टाळ्या पिटल्या. कारण ज्या शहराने जगाला छळले, त्याचे स्वतःचे अपराध त्याच्यावर उलटले.

देवाचा न्याय केवळ शिक्षा देण्यासाठी नव्हे, तर आपले लोक मुक्त करण्यासाठी होता. इसाएलला अनेक वर्षे अश्शूरच्या जोखडाखाली जगावे लागले होते. देवाने सांगितले की आता तो त्यांच्या साखळ्या तोडेल आणि त्यांना पुन्हा स्वतंत्र करील. अन्याय करणाऱ्यांचा अंत आणि पीडितांचा उद्धार हे दोन्ही एकाच न्यायाचे दोन भाग आहेत. देवाचा न्याय म्हणजे विनाश नव्हे, तर सत्य आणि शांती स्थापन करण्याचे साधन आहे.

नहूमचे ग्रंथ आपल्याला देवाच्या स्वभावाची खोल ओळख देते. तो मंदक्रोधी आहे, पण तो न्यायाशिवाय राहात नाही. त्याचा न्याय म्हणजे सूड नव्हे, तर नीतीचे पुनस्थापन. जो देवावर विश्वास ठेवतो, त्याच्यासाठी तो शरणदुर्ग आहे; पण जो अभिमानाने त्याच्याविरुद्ध उभा राहतो, त्याला तो नमवतो. नहूमचा संदेश आजही तितकाच लागू आहे – कोणतेही सामाज्य, सत्ता किंवा मनुष्य देवाच्या न्यायापेक्षा मोठा नाही. जे अन्याय आणि अत्याचारावर उभे असतात, ते शेवटी कोसळतात. पण जो देवावर विश्वास ठेवतो, तो विपत्तीच्या काळातही सुरक्षित राहतो. देवाचा न्याय भयंकर वाटतो, पण त्याचा हेतू दयेचा आहे – जगाचे परिवर्तन घडविणे देवाच्या वृष्टीने उचित होय.